

Nefndasvið Alþingis

Stjórnskipunar- og eftirlitsnefnd

Sent rafrænt á netfangið: nefndasvid@althingi.is

Reykjavík, 28. mars 2018

Tilvísun: 201803-2494, 0.1

Umsögn um frumvarp til laga um endurnot opinberra upplýsinga, 264. mál

Vísað er til erindis, dags. 7. mars sl., þar sem Einkaleyfastofunni var veitt færi á að leggja fram athugasemdir vegna frumvarps til laga um endurnot opinberra upplýsinga, 264. mál, þskj. 366.

Einkaleyfastofan óskar eftir því að koma á framfæri ábendingu varðandi gildissvið laganna skv. 2. gr. frumvarpsins í ljósi þess að samkvæmt sérlögum hvílir leynd í ákveðinn tíma yfir tilteknum gögnum sem stofnuninni berast. Þá leggur stofnunin til breytingu á orðalagi í 3. og 4. gr. frumvarpsins varðandi vísan til höfundalaga og á orðalagi í 8. gr. varðandi málshraða.

2. gr. frumvarpsins

Samkvæmt 2. gr. frumvarpsins koma löginn til með að gilda um starfsemi Einkaleyfastofunnar sem er opinber stofnun og heyrir undir atvinnuvega- og nýsköpunarráðuneytið. Í 5. mgr. 2. gr. er gert ráð fyrir að ákvæði laganna gildi um „öll gögn og upplýsingar sem undir þau falla, án tillits til þess hvenær gögnin og upplýsingarnar urðu til eða bárust þeim aðilum sem löginn taka til“.

Einkaleyfastofan fer með hugverkaréttindi á sviði iðnaðar samkvæmt sérlögum þar um, þ. á m. lögum um einkaleyfi nr. 17/1991 (ell.), lögum um vörumerki nr. 45/1997 (vml.) og lögum um hönnun nr. 46/2001 (hl.). Opið er fyrir aðgang almennings að tilteknum gögnum varðandi vörumerki skv. 64. gr. vml. í samræmi við ákvæði stjórnslu- og upplýsingalaga um aðgang að gögnum en samkvæmt 22. gr. ell. og 21. gr. hl. skal leynd hvíla yfir gögnum einkaleyfis- og hönnunarsóknna í tiltekinn tíma. Samkvæmt 22. gr. ell. er leyndartíminn 18 mánuðir en 6 mánuðir samkvæmt 21. gr. hl. Leynd yfir gögnum er ávallt aflétt við skráningu réttinda í samræmi við stjórnslu- og upplýsingalög og getur skráning átt sér stað áður en skilgreindur leyndartími rennur sitt skeið. Þá getur umsækjandi óskað eftir því að gögn verði aðgengileg fyrr. Íðulega eru gögn einkaleyfisumsóknna háð leynd í fulla 18 mánuði en þar sem skráningarferli hönnunar er íðulega styttra verða slík gögn aðgengileg fyrr.

Í framangreindum tilvikum er stofnuninni lögskyld að halda umsóknargögnum leyndum í tiltekinn tíma. Gildissvið almennra laga um aðgengi eða endurnot geta því ekki gengið lengra en ákvæði sérlaga sem kveða á um gagnaleynd. Þætti stofnuninni því rétt að gert yrði ráð fyrir því í reglugerð, sbr. 3. mgr. 2. gr. frumvarpsins, að löginn tækju aðeins til gagna sem stofnuninni berast að hluta.

3. og 4. gr. frumvarpsins

Í 2. mgr. 3. gr. frumvarpsins eru tilgreindar undantekningar á rétti almennings til endurnota opinberra upplýsinga og í 2. tl. er fjallað um gögn, skrár og upplýsingar úr gagnagrunnum sem þriðji maður á lögvarinn réttindi yfir samkvæmt höfundalögum. Í 5. mgr. 1. gr. endurnotatilskipunarinnar, sem er óbreytt, er vísað til alþjóðlegra samninga á sviði hugverkaréttar (*e. international agreements on the protection of intellectual property rights*) einkum Bernarsáttmálans og TRIPS samningsins. Hugtakið *intellectual property rights* er yfirheiti sem tekur til hugverkaréttinda í heild sinni, þ.e. höfundarétt sem og einkaleyfi, vörumerki, hönnun, félagamerki, afurðarheiti, viðskiptaleyndarmál o.fl. Þá tekur TRIPS samningurinn einnig til þessara réttinda í víðara samhengi en Bernarsáttmállinn aftur á móti aðeins til höfundaréttar. Í ljósi orðalags tilskipunarinnar og mikilvægi þess að allir rétthafar að hugverkaréttindum sitji við sama borð þegar kemur að takmörkun á rétti almennings til endurnota að upplýsingum í eigu þriðju aðila telur Einkaleyfastofan fara betur á því að notast sé við orðalagið:

„Gagna, skráa og upplýsinga úr gagnagrunnum sem þriðji maður á lögvarin réttindi yfir samkvæmt lögum um *vernd hugverkaréttinda*“.

Með sama hætti er það mat Einkaleyfastofunnar að orðalag 1. tl. 1. mgr. 4. gr. frumvarpsins skuli vera eftirfarandi:

„Endurnot upplýsinganna mega ekki brjóta í bága við lög, þ.m.t. ákvæði almennra hegningarlaga, laga um *vernd hugverkaréttinda* og laga um persónuvernd og meðferð persónuupplýsinga eða önnur réttindi þriðja manns“.

8. gr. frumvarpsins

Í 8. gr. frumvarpsins, sem fjallar um málshraða við afgreiðslu beiðna um endurnot upplýsinga, er gert ráð fyrir 20 daga afgreiðslufresti skv. 1. mgr. og kærufresti að 40 dögum liðnum skv. 2. mgr. Í ljósi þess að 20 og/eða 40 dagar geta náð yfir ólík tímabil, þætti stofnuninni fara betur á því að gert væri ráð fyrir því að um virka daga væri að ræða. Leggur stofnunin því til að orðalagið verði eftirfarandi:

1. mgr.: „... innan 20 *virkra* daga frá því beiðni barst...“.
2. mgr.: „... afgreidd 40 *virkum* dögum eftir að hún barst...“.

Einkaleyfastofan er reiðubúin að skýra framangreind atriði frekar gerist þess þörf.

Virðingarfyllst,
Einkaleyfastofan

Margrét Hjálmsdóttir
Yfirlögfræðingur

Frjáls endurnot fasteignaupplýsinga, 264. mál

Árið 1983 tók Reagan forseti þá ákvörðun að leyfa frjáls og almenn endurnot af upplýsingum úr GPS kerfi bandaríkjahers. Í kjölfar þess spratt upp tækniiðnaður sem veitir nú um 3 milljónum sérfræðinga vinnu, eða næstum jafn mörgum og svarar til allra grunn- og framhaldsskólakennara landsins (3,8 milljónir). Er nú af þessum sökum að finna GPS búnað í velflestum snjalltækjum sem margir nota daglega og telja sig ekki geta án verið. Ekki þarf að koma á óvart að stjórnvöld héldu áfram á þessari braut og leyfðu frjáls endurnot einkaaðlia af æ fleiri tegundum opinberra gagna sem safnað haði verið í öðrum tilgangi. Evrópa fór sömu leið og árið 2013 steig Obama skrefið til fulls og leyfði slík endurnot allra opinberra gagna í Bandaríkjunum með fyrirvara um persónuvernd og öryggishagsmuni.

Fyrir Alþingi liggur frumvarp um innleiðingu á reglum ESB um þessi mál. Ekki þarf að orðlengja hversu þarft það er í ljósi þess að íslenskt efnahagslíf byggist nú að miklu leyti á sjálfbærri nýtingu náttúruauðlinda sem veitir takmarkaða hagvaxtarmöguleika til langs tíma. Gerir það brýnna en annars væri að hvetja til þróunar nýrra vöruflokka sem byggja á upplýsingum og hugviti. Á sama tíma fjallar Alþingi einnig um frumvarp til laga um Þjóðskrá Íslands. Þessi tvö frumvörp tengjast með þeim hætti að í endurnotafrumvarpinu er gerð undantekning frá takmörkunum á gjaldtöku riskisstofnana fyrir almenn endurnot almennings og þeim stofnunum sem gert er að fjármagna sig sjálfar með gjaldtöku fyrir notkun upplýsinga að setja upp hærra gjald en sem nemur kostnaði við þjónustuna (í 10. gr. frumvarpsins, um gjaldtöku). Er Þjóðskrá mikilvægasta dæmið um slíka stofnun hérlandis.

Heimild til að kveða á um undantekningar er að finna í 22. gr. Evróputilskipunarinnar (2013/37/ESB), en meginefni þeirrar greinar lýtur að þeim takmörkunum á gjaldtöku sem nauðsynlegar eru til að endurnotaákvæðin nái tilgangi sínum. Tilgangurinn með þessum möguleika á undantekningu er ekki að stuðla að því að undantekningar verði viðvarandi í ákveðnum löndum, enda væri þá innleiðingin tilgangslaus þar sem svo háttar til. Þvert á móti er með þessu verið að koma á móts við þær þjóðir sem eru eftirbátar annarra á sviði frjálsra endurnota og veita þeim svigrúm til þess að breyta rekstrarfyrirkomulagi þeirra stofnana sem eru háðar gjaldtöku. Sést þetta einnig á því, að í lokaorðum 22. gr. tilskipunarinnar er sú skylda lögð á herðar stjórnvalda í hverju landi þar sem slíkt fyrirkomulag er fyrir hendi að endurskoða það reglulega. Þessi skylda er ekki leidd í íslensk lög með því endurnotafrumvarpi sem hér liggur fyrir og er heldur ekki fjallað um endurskoðunarskylduna í greinargerð ráðuneytisins.

Óheppilegt er af mörgum öðrum ástæðum að Þjóðskrá Íslands sé gert að fjármagna rekstur sinn með innheimtu notkunargjalda og fjalla ég ítarlegar um það í sérstakri umsögn um Þjóðskrárfumvarpið. Með þessu er m.a. verið að undanskilja fasteignamarkaðinn frá því að geta orðið vettvangur fyrir nýsköpun og framþróun með frjálsum endurnotum í náninni framtíð, en það er sá innlendi markaður sem felur í sér stærstu og mikilvægustu tækifærin til úrbóta. Það er einnig sá markaður sem varðar hagsmuni venjulegra Íslendinga mestu. En þetta er einnig óheppilegt fyrir Þjóðskrá sjálfa og almenna notendur þjónustu hennar. Stofnunin semur gjaldskrá sína í reynd sjálf og með nýja frumvarpinu er gengið enn lengra en áður í kröfum til gjaldtöku. Í skýrslu sinni árið 2013 gagnrýndi Ríkisendurskoðun lítið kostnaðaraðhald, lágt starfsánægjustig og mikla starfsmannaveltu hjá Þjóðskrá í samanburði við þær stofnanir sem fjármagnaðar eru á fjárlögum. Stofnunin er með þessu fyrirkomulagi nauðbeygð til þess að huga sífellt að fjárhagslegum hagsmunum sínum í þjónustu við almennig. Er það ábyrgðarhluti að binda möguleikann á slíkum hagsmunaárekstrum í lög hjá stofnun sem falið er að skrásetja og gæta mikilvægra upplýsinga um alla landsmenn.

Í stuttu máli liggur fyrir að það frumvarp um frjáls endurnot opinberra upplýsinga sem nú liggur fyrir Alþingi felur í sér ranga innleiðingu á 22. gr. Evróputilskipunar 2013/37/EU. Vikist er undan því að kveða á um endurskoðun gjaldskrárfjármögnunar þar sem það á við, eins og krafist er í tilskipuninni. Dregur það verulega úr hagfelldum áhrifum laganna til lengri tíma lítið.

Sigurður Ingólfsson er hagfræðingur og framkvæmdastjóri nýsköpunarfyrirtækisins Gangverðs. Hann hefur starfað við tölfraðilega greiningu eignaverðs og háskólakennslu á því sviði í tvo áratugi hér heima og erlendis.

Sælt veri fólkið.

Mig langar að gera athugasemdir við ofangreind lagafrumvörp, hið fyrra til laga um Þjóðskrá Íslands og hið síðara um endurnot opinberra upplýsinga.

Baksvið:

Eftir meistaraþróf í hagfræði- og hagrannsóknnum frá HÍ árið 1998 starfaði ég í 5 ár hjá Norræna fjárfestingarbankanum í Helsinki sem sérfræðingur í tölfraði- og áhættugreiningu og frá árinu 2003 sem sjálfstæður ráðgjafi á framangreindum sviðum hérlandis, þar af sem ráðgjafi Fjármálaeftirlitsins við endurreisn íslenska bankakerfisins frá árinu 2009. Síðan 2012 hef ég unnið í fullu starfi sem frumkvöðull nýsköpunarfyrirtækja. Í því hlutverki hef ég leitt eða átt aðild að þremur verkefnum sem hafa hlotið stuðning Tæknipróunarsjóðs Íslands og einu sem styrkt var af Rannsóknasjóði. Hafa tvö þeirra fyrirtækja sem ég hef stofnað aflagð fjármagns með sölu hlutafjár og skapað í framhaldi af því sérfræðistörf fyrir 10-12 manns hvort. Annað þeirra er Gangverð ehf., sem rekur og selur tölfraðileg eignaverðslíkön fyrir markað með bifreiðar og íbúðarhúsnæði, auk þess að þróa metla til eftirlits og greiningar verðbréfamarkaðar í samstarfi við NASDAQ-OMX o.fl. aðila. Ég hef því haft tölfraði- og áhættugreiningu eignaverðs að aðalstarfi í um 20 ár.

Ágallar frumvarpanna:

Löngu er tímabært að færa skilyrði til endurnota opinberra upplýsinga í það horf sem erlendis frumkvöðlar hafa búið við í áratugi á sviði verðmætasköpunar úr samfélagslegum gögnum (Big Data). Frumvarpið varðar skýra almannahagsmunum, enda hafa frjáls endurnot opinberra upplýsinga orðið uppspretta nýsköpunar og vöruþróunar hvarvetna serm þau hafa verið innleidd. Gott dæmi um það er að í kjölfar þeirrar ákvörðunar Reagans bandaríkjaforseta að leyfa gjaldfrjáls almenn afnot GPS upplýsinga hersins árið 1983 varð til umsvifamikill tækniðnaður þar í landi, sem um 3 milljónir sérfræðinga byggja beinlínis afkomu sína á í dag og mun fleiri óbeint. Eru þeir næstum því jafnmargir og allir grunn- og framhaldsskólakennarar Bandaríkjanna (3,8 m). Afurðir þessarar þróunar er eiins og kunnugt er að finna í öllum snjallsímum og nota margir á hverjum degi. Hérlandis er sérstaklega mikilvægt að skilyrði til nýsköpunar og vöruþróunar séu sambærileg við það sem gerist erlendis, þar sem heimamarkaður hér er svo lítill að ekki er hægt að réttlæta mikla fjárfestingu í vöruþróun nema með skírskotun til útflutnings.

Í 10. gr. frumvarpsins um endurnot er aftur á móti að finna undantekningu sem dregur úr því tennurnar. Þar er opinberum aðilum sem hafa "þörf" fyrir að fjármagna sig með sölu upplýsinga gert heimilt að hafna frjálsum endurnotum einkaaðila af þeim upplýsingum sem mynda tekjustofna þeirra. Eina mikilvæga dæmið um slíkan aðila hérlandis er Þjóðskrá Íslands, sem um árabil hefur fjármagnað sig með þessum hætti. Með þessari undantekningu er því verið er að undanskilja fasteignamarkaðinn frá frjálsum endurnotum, en hann felur í sér stærstu og augljósustu tækifærin fyrir frumkvöðla til að stuðla að framförum og skapa verðmæti fyrir sig og aðra hérlandis. Í öðrum löndum er þetta ekki gert svona og eru þar mörg dæmi um blómleg nýsköpunarfyrirtæki sem hefðu aldrei orðið til án þess að aðgangur að endurnotum opinberra fasteignaupplýsinga væri frjáls, t.d. www.zillow.com, www.booli.se og www.boliga.dk svo nokkur séu nefnd. Væri mikil skammsýni af stjórnvöldum að stuðla að því að þetta ástand verði viðvarandi í næstu framtíð og varpar sá möguleiki skugga sýndarmennsku á endurnotafrumvarpið. Ef einhvers staðar er þörf á tækniþróun á grundvelli opinberra upplýsinga hérlandis, er það á okkar sveiflukennda fasteignamarkaði, en í greiningu hans stöndum við langt að baki öðrum þjóðum.

Gjaldskrárfjármögnun Þjóðskrár er tímaskekkja og andstæð almannahagsmunum á margan hátt. Eins og Gangverð ehf. hefur fengið að reyna síðustu 7 árin er afar erfitt að fjármagna og markaðssetja nýjungar í þjónustu við fasteignamarkaðinn meðan þetta fyrirkomulag er við lýði. Fæstir sem hafa reynt fyrir sér á þessum markaði eru jafn þrautseigir og við og hafa margir gefist upp. Þjóðskrá byggir afkomu sína m.a. á því að markaðssetja lögbundið mat á skattstofni sem mælikvarða á markaðsverð til viðmiðunar í viðskiptum og áhættugreiningu. Á sama tíma hefur stofnunin tekjur af því að selja samkeppnisaðilum sínum á þessu sviði nauðsynleg aðföng. Þó Þjóðskrá hafi að nafninu til falið Deloitte ráðgjöf að semja gjaldskrána, fer sú vinna alfarið fram á forsendum Þjóðskrár sjálfrar og felst aðferðafræðin einfaldlega í að deila áætluðum heildarkostnaði rekstursins niður á vöruflokka og magn. Því hefur stofnunin í reynd sjálfðæmi um rekstrarkostnað sinn, gagnstætt þeim opinberu stofnunum sem gert er að standa reikningsskil á kostnaði gagnvart fjárveitingavaldinu. Á meðal annarra afleiðinga þessa fyrirkomulags er það, að Þjóðskrá getur látið keppnauta sína á sviði kerfisbundins fasteignamats greiða aðfangakostnað sinn og finnst vart lengur hérlandis jafn skýr dæmi um misnotkun á markaðsráðandi stöðu af hálfu opinbers aðila.

Erlendis er óviða miðað við sibreytilegt markaðsverð sem skattstofn. Má nefna að í Svíþjóð er skattstofninn metinn á 3 ára fresti og í BNA víða mun sjaldnar. Þjóðskrá er aftur á móti skv. lögum um

Fasteignaskráningu og fasteignamat gert að meta fasteignir til "gangverðs í febrúarmánuði á undan mati", sbr. 27. gr. laga um Fasteignaskráningu og fasteignamat. Tilgangurinn er þó sá að mynda skattstofn í þágu hins opinbera. Mikill munur er á því hvaða matsaðferðir henta til mat á skattstofni og til viðmiðunar í frjálsum viðskiptum. Hefur það marga galla að blanda þessu tvennu saman. Í skattmati er mikilvægt að matið sé stöðugt yfir tíma og óumdeilanlega varfærið þannig að vafinn sé allur skattborgaranum í hag, enda má laga skatthlutfallið að varfærnu mati og tryggja þannig sömu heimtur fasteignaskatta. Til að ná þessum markmiðum hentar kostnaðarmat betur en flókið tölfræðimat sem er ógagnsætt fyrir leikmenn og felur óhjákvæmilega í sér óvissu. Til viðmiðunar í viðskiptum og í áhættugreiningu eignasafna þarf matið aftur á móti að vera réttvisandi á hverjum tímapunkti og þar með sibreytilegt, en minna máli skiptir þó því fylgi ákveðin óvissa, svo lengi sem hún er þekkt. Fasteignamat Þjóðskrár hefur verið framkvæmt með sama hætti í áratugi og gerir hvorugan hlutinn vel. Fasteignamatið ofmetur ódýrari eignir og vanmetur þær dýrari, en bregst seint við lækkunum á markaðsverði. Þjóðskrá getur ekki gefið upplýsingar um það hver óvissa mats er í einstökum tilvikum. Þar sem ríkið stendur að matinu myndar það þó óhjákvæmilega viðmið eða "akkeri" í viðskiptum og hefur óheppileg og þensluhvetjandi áhrif á markaðinn. Auðvelt er að sýna fram á það tæknilega að tölfræðimat Þjóðskrár er hvorki réttvisandi né lágmarkar óvissu. Er Fasteignamatið langt frá því að vera jafn nákvæmt og t.d. sambærilegt mat Gangverðs, hvaða tæknilegan mælikvarða sem miðað er við. Á meðan Þjóðskrá er gert að meta eignir til "gangverðs" er sá möguleiki alltaf fyrir hendi að skattgreiðendur geti véfengt Fasteignamatið, til dæmis með vísan til mats Gangverðs. Þetta snýst um hlutlægar staðreyndir og yrði dómur að fallast á þetta sjónarmið væru kvaddir til óvilhallir sérfræðingar. Vegna þess að túlkun Fasteignamatisins sem markaðsvirðis skapar umtalsverðar tekjur fyrir Þjóðskrá, leitast stofnunin þó við að verja stöðu sína á þessu sviði, breiða yfir ágalla matsins og torvelða samkeppni.

Samantekt:

Gjaldskrárfjármögnun Þjóðskrár og tilsvandandi undanþága stofnunarinnar frá væntanlegum lögum um frjáls endurnot opinberra upplýsinga vinna gegn nýsköpun, hugviti og atvinnuþróun og eru andstæðar almannahagsmunum. Þetta fyrirkomulag hefur óheppileg áhrif á fasteigna- og fjármálamarkað og þjagar mat á skattstofni þar sem Þjóðskrá hefur hagsmuni af því að markaðssetja skattmat sem viðskiptaverð og misnota markaðsráðandi stöðu til að hindra framþróun og samkeppni í greiningu fasteignamarkaðar. Fyrirkomulagið letur til kostnaðaraðhalds hjá stofnuninni. Kostar um 4 ma. kr. að reka Þjóðskrá, en til samanburðar aðeins um 1,5 ma. kr. að reka Hagstofuna. Við gagnrýni Ríkisendurskoðunar á kostnaðarþenslu Þjóðskrár árið 2013 brást stofnunin með því að leggja til hreina gjaldskrárfjármögnun. Með því að verða við þessari ósk hennar í nýjum lögum er verið að sópa kostnaðarvandann undir teppið. Fram kemur í skýrslu Ríkisendurskoðunar að starfsánægja er minni hjá Þjóðskrá og starfsmannavelta meiri en hjá öðrum sambærilegum stofnunum. Þetta má vafalaust að hluta rekja til þess tvískinnungs að jafnframt því að veita almenningi sjálfsagða þjónustu, er stofnuninni gert að standa í sífelldri hagsmunagæslu til að verja tekjustofna sína sem engin sátt getur orðið um til lengri tíma lítið.

Til fróðleiks:

Á meðal annarra eignaverðslíkana hefur Gangverð þróað kerfisbundið mánaðarlegt markaðsverðmat allra íbúða á landinu til notkunar í viðskiptum, við lánveitingar og við áhættuútreikninga. Vilji þingmenn kynna sér þessa vöru er þeim heimilt að skrá sig inn á vefslóðinni island.invector.eu með notendanafninu *nefndarsvið* og lykilorðinu *nefnd5265*. (Athugið að fyrir misgáning hefur auka "r" slæðst inn í notendanafnið). Einnig er bent á greiningarviðmót fasteignamarkaðar efir hverfum sem Gangverð veitir afnot af endurgjaldslaust á vefslóðinni husnaedi.gangverd.is. Ef upp koma einhver vandamál má vekja máls á þeim í tölvupósti á gaqnverd@gangverd.is.

Virðingarfyllt

Sigurður Ingólfsson

Gangverð ehf. / Invector Inc.

Reykjavík 15. mars 2018

Nefndarsvið Alþingis
Alþingi
150 Reykjavík

Umsögn um frumvarp til laga um endurnot opinberra upplýsinga, 264. mál.

Hagstofu Íslands telur, að í frumvarpinu felist ekki efnislegar breytingar sem snerti starfsemi stofnunarinnar. Frumvarpið skýrir betur ýmsa þætti í gildandi lögum og er það að mati Hagstofunnar, til bóta fyrir þjónustu við almenning. Þær hagtölur sem Hagstofan framleiðir eru aðgengilegar öllum og Hagstofan hvetur til þess að afurðir hennar nýtist sem mest og best.

Að þessu sögðu, eru trúnaðargögn til hagskýrslugerðar, (statistical confidentiality), sérstaklega tilgreind sem undanþegin í Evrópsku tilskipuninni (2013/37/ESB), sem frumvarpinu er ætlað að innleiða. Lög um Hagstofu Íslands og opinbera hagskýrslugerð (163/2007) taka afgerandi á því, að öll gögn sem aflað er til hagskýrslugerðar eru trúnaðargögn. Frumvarp þetta, skerpir á ýmsum þáttum, er varða endurnot opinberra upplýsinga og er það mat Hagstofunnar að betra væri að halda inni, í íslensku lögnum samskonar undanþáguákvæði um trúnaðargögn til hagskýrslugerðar og er í Evrópsku tilskipuninni. Með því er engin vafi á, um að slík gögn eru undanþegin í lögum um endurnot opinberra upplýsinga.

Virðingarfyllst

Ólafur Hjálmarsson
hagstofustjóri

10. gr. frumvarps um endurnot opinberra upplýsinga nr. 264

Haukur Arnþórsson, ph.d,
stjórnsýslufræðingur
ReykjavíkurAkademíunni

Úr stjórnarsáttmála:

- „Ríkisstjórnin mun vinna að því að skilyrði hér á landi fyrir frumkvöðla og sprotafyrirtæki verði framúrskarandi“
- „Ríkisstjórnin leggur áherslu á góð vinnubrögð, opna stjórnsýslu og gagnsæi“
- „Ríkisstjórnin vill að Ísland verði ... í fremstu röð þegar kemur að fjarskipta- og upplýsingatækni“
- „Lögð verður áhersla á að hvetja til nýsköpunar á sviði opinberrar þjónustu og stjórnsýslu...“

- Með 10. gr. í núverandi 10. gr. frumvarpsins eru embættismenn að:
 - Sniðganga stjórnarsáttmálann
 - Tryggja að núverandi gjaldfærsla opinberra gagna geti haldið óhindrað áfram

Sjónarmið:

- Hver á (rafræn) opinber gögn?
- Upplýsingaréttur almennings
- Sjónarmið atvinnulífs (nýsköpunar)
- Lagaleg sjónarmið

Hver á rafræn opinber gögn?

- „Gögnin í rafrænu formi eru afurð sem fellur til vegna hins nýja forms vinnslunnar (rafræns forms) og af þeirri afurð og dreifingu hennar einni og sér hlýst enginn kostnaður. Enginn aukakostnaður er af því að opna aðgang að rafrænum gögnum, en kostnaður við vinnsluna sjálfa var og er greiddur af almannafé og/eða af almenningi með eðlilegri gjaldtöku. Almenningur á rafrænu gögnin síðan með réttu, hann hefur þegar greitt fyrir þau á vinnslustiginu.“
- (Haukur Arnþórsson, Kjarninn, 2018)

Hver á opinber gögn?

- BNA:
 - Freedom of Information Act 1966 LBJ
 - Lögfræðilegum spurningum svarað í réttarsölum fyrir 2000
- ESB:
 - Evróputilskipun [2003/98/EB](#)
 - Evróputilskipun [2013/37/ESB](#) – nú er verið að bregðast við henni
 - Ný tilskipun í vor, 2018
- Ísland hefur miðað við að ríkið eigi opinber gögn
 - Stuðst við evrópureglurnar frá 2003 og vill nú innleiða undantekningarákvæði frá 2013

Upplýsingaréttur almennings:

- „Upplýsingaréttur almennings hefur vaxið stórfelldlega á síðustu áratugum og ein af forsendum hans er, auk mannréttindasjónarmiða, að ríkið gengur sífelld nær einkalífi almennings og því eigi hann rétt á því að ganga nær ríkinu en áður. Þetta þýðir í raun og er túlkað þannig um allan hinn vestræna heim að almenningur eigi rétt á óhindruðum aðgangi að sem flestum gögnum ríkisins með þeim takmörkunum helstum sem persónuverndarsjónarmið setja.“
- (Kjarninn, Haukur Arnþórsson, 2018)

Sjónarmið atvinnulífs (nýsköpunar), „big data“

- „Í meginatriðum byggir hugmyndin á því að rafræn gögn, einkum opinber gögn, feli í sér upplýsingar sem megí nota til þess að skapa nýja þekkingu. Í þessu efni blómstrar nú ný atvinnugrein sem ber með sér mikinn samfélagslegan hagnað. Nánast hefur orðið sprenging í þessu tilliti. Hagnað af þessari atvinnugrein hefur íslenska ríkið ákveðið að þiggja ekki fyrir sitt leyti því grundvöllur vinnslunnar er að sem flest opinber gögn séu í opnum gjaldfrjálsum aðgangi. Þessi vænti en glataði ábati er eitt af þeim gjöldum sem við greiðum fyrir ranga stefnumótun.“
- (Umsögn um 12. mál 148. þing: Haukur Arnþórsson, 2018)

Lagaleg sjónarmið:

- Upphaf 10. gr. frumvarpsins:
 - Heimilt er að taka gjald fyrir endurnot opinberra upplýsinga en þó ekki hærra gjald en nemur beinum kostnaði sem hlýst af fjölföldun, afhendingu og dreifingu upplýsinganna
 - -- **Hér er gengið of langt --**
- Íslensk þýðing á ESB tilskipuninni:
 - Ef opinberir aðilar taka gjald fyrir endurnotkun gagna skulu gjöldin að meginreglu til takmarkast við jaðarkostnað (e. marginal costs)
 - -- **Þetta er hin rétta aðalregla frá ESB og er mun takmarkaðri --**

- Undantekningarreglan í 10. gr. frumvarpsins:
 - Þrátt fyrir ákvæði 1. mgr. er heimilt að innheimta gjald er nemur beinum kostnaði af því að safna, framleiða, fjölfalda og dreifa upplýsingum auk sanngjarns hagnaðarhluta í eftirfarandi tilvikum:
 - Þegar opinber aðili þarf að afla tekna af meðferð eða sölu upplýsinga til að standa undir umtalsverðum hluta kostnaðar af framkvæmd opinbers hlutverks síns.
 - Þegar opinber aðili þarf að afla tekna af tilteknum upplýsingum til að standa undir umtalsverðum hluta kostnaðar sem hlýst af söfnun, framleiðslu, fjölföldun eða dreifingu þeirra.

Lagt er til:

- Umorða 1. mgr. 10 gr. í takt við þýðinguna á ESB-tilskipuninni, þ.e.
 - Sleppa „sem hlýst af fjölföldun, afhendingu og dreifingu upplýsinganna“ og
 - Tala um „jaðarkostnað“.
- Fella niður í 2. mgr. 10. gr.
 - Undanþáguákvæði um gjaldfærslu í 1. og 2. tl.,
 - En tl. 3 í 2. mgr. um söfn er eðlilegur.

Umsögn um Frumvarp til laga um endurnot opinberra upplýsinga, 264. mál

Athugasemdir við frumvarpið í heild

Við yfirlstur virðist sem frumvarpið eigi aðeins við um upplýsingar sem eru á stafrænu formi. Taka þarf fram hvort átt er við allar opinberar upplýsingar og gögn, óháð formi þeirra. Svo sem pappírsskjöl, rafræn skjöl, gagnagrunna, ljósmyndir, kort, teikningar, hljóð- og myndefni o.s.frv.

Sbr. í 18. gr. [upplýsingalaga nr. 140/2012](#) segir m.a.: „Eftir því sem við verður komið skal veita aðgang að gögnum á því formi eða sniði og á þeim tungumálum sem þau eru varðveitt á ...“

Sbr. 2. gr. [laga um opinber skjalasöfn nr. 77/2014](#): “Skjal: Hvers konar gögn, jafnt rituð sem í öðru formi, er hafa að geyma upplýsingar og hafa orðið til, borist eða verið viðhaldið við starfsemi á vegum stofnunar eða einstaklings.”

Athugasemdir við einstakar greinar frumvarpsins

2. gr. Gildissvið

Síðasta málsgrein orðist svo:

„Ákvæði laga þessara gilda um öll gögn og upplýsingar sem undir þau falla, óháð formi þeirra og án tillits til þess hvenær gögnin og upplýsingarnar urðu til eða bárust þeim aðilum sem lögin taka til.“

15. gr. Breyting á öðrum lögum

Þar sem greinin segir meðal annars til um breytingar á upplýsingalögum er rétt að benda á að í upplýsingalögum nr. 140/2012 er vísað í úrelt lög. Þar segir í 4. gr.:

“Lög þessi gilda um aðgang að gögnum í 30 ár frá því að þau urðu til. Er þá miðað við síðustu innfærslu eða síðasta bréf afgreidds máls. Frá þeim tíma fer um aðgang samkvæmt lögum um Þjóðskjalasafn Íslands.”

Þarna á að vísa á lög um opinber skjalasöfn nr. 77/2014 enda segir þar í 49. gr.:

“Lög þessi öðlast þegar gildi. Um leið falla úr gildi [lög nr. 66/1985](#), um Þjóðskjalasafn Íslands, með síðari breytingum.”

16.3.2018

Bára Stefánsdóttir
héraðsskjalavörður

Stjórnskipunar- og eftirlitsnefnd Alþingis
Skrifstofa Alþingis, nefndasvið
Austurstræti 8-10
150 Reykjavík

Efni: Umsögn um frumvarp til laga um endurnot opinberra upplýsinga, 264. mál, 148.
löggjafarþing.

Markmið laganna

Þessi löggjöf er til komin vegna tilskipunar Evrópuþingsins og ráðsins.

Þar sem önnur Evrópuríki hafa innleitt tilskipunina með lagasetningu er vert að horfa til markmiða þeirra, enda er og á vefsíðu Alþingis vísað til sænskra og danskra laga þessa efnis.

Í Svíþjóð er markmið löggjafarinnar sagt þetta: Markmið þessara laga er að styrkja þróun upplýsingamarkaðs með því að auðvelda not einkaaðila af skjölum í vörslu stjórnvalda. Lögunum er ætlað að koma í veg fyrir að stjórnvöld setji skilyrði fyrir endurnotum af skjölum sem takmarki samkeppni.

Svo er tekið skýrlega fram að ákvæði um meðferð skjala séu í annarri löggjöf. Slíkt ákvæði ætti að vera í þessu frumvarpi.

Danska markmiðslýsingin er efnislega: að setja samræmdar lágmarksreglur fyrir endurnotum skjala og gagnasafna í fórum stjórnvalda hvort heldur þau endurnot teljist í viðskipta-atvinnu- og ábataskyni eða ekki.

Í íslenska frumvarpinu segir aðeins „Markmið laga þessara er að auka endurnot opinberra upplýsinga til hagsbóta fyrir samfélagið í heild“.

Líklega komast markmiðslýsingarnar í Danmörku og Svíþjóð nær kjarna málsins en upphaf íslenska frumvarpsins, þegar horft er til uppruna löggjafarinnar hjá Evrópusambandinu.

Lýsing ætti þetta að vera fremur en auglýsing.

Beiðnakerfi

Í greinargerð með frumvarpinu segir að endurnotatilskipun Evrópusambandsins geri „skýrlega ráð fyrir beiðnakerfi, sbr. 4. gr. tilskipunarinnar og slíkt kerfi er einnig við lýði samkvæmt dönskum og sænskum lögum.“

4. grein tilskipunarinnar gerir að vísu ekki ráð fyrir beiðnakerfi, en þar eru taldar upp kröfur sem gerðar eru um meðferð óska um endurnot. Það er því ekki gert ráð fyrir sérstöku kerfi vegna þessa, enda ættu erindi til stjórnvalda að rata í þá farvegi sem fyrir hendi eru skv. upplýsingalögum og lögum um opinber skjalasöfn.

Svo segir í greinargerðinni „Þrátt fyrir beiðnakerfið er opinberum aðilum að sjálfsögðu unnt að ákveða að endurnot tiltekinna upplýsinga séu heimil án þess að fyrir liggi sérstök beiðni og þeim ber skylda til að birta lista á vefjum sínum yfir þau gögn sem heimilt er að endurnota upplýsingar úr.“

Málsmeðferðin er formlegur farvegur sem virðist vera túlkað sem fyrirmæli um beiðnakerfi í frumvarpinu skv. greinargerðinni. Það þýðir að fara verði með óskir um endurnot skv. þeim. Skv. upplýsingalögum ber að skrá erindi til stjórnvalda og sérstök beiðni í formi erindis verður því augljóslega að liggja fyrir. Auk þess hlýtur að verða að liggja fyrir vitnisburður um ákvörðun um að veita heimild til endurnota. Sérstök skráning í sérstöku kerfi fyrir þessi erindi hefur á hinn bóginn í för með sér aukinn kostnað að óþörfu.

Endurnot og upplýsingaréttur

Í greinargerð með frumvarpinu segir: „Í Noregi er hins vegar miðað við að heimilt sé að endurnota allar upplýsingar sem almenningur hefur rétt til aðgangs að og því ekki gert ráð fyrir sérstökum beiðnum um endurnot.“

Þetta er góð hugmynd sem rétt væri að hafa í heiðri hér á landi og haga lögum skv. því.

Því er svo ranglega haldið fram í greinargerðinni að forsenda þessa í Noregi sé vefbirting á bréfadagbók (journal) stjórnvalda *offentlig elektronisk postjournal*. Sú birting hefur þó ekki beinlínis snúist um endurnot í skilningi þessara laga, enda hluti af upplýsingalögum og viðbót við hinn eiginlega upplýsingarétt. Hún snýst um útgáfu bréfadagbóka stjórnvalda á rafrænu formi til að efla aðgengi almennings að opinberum skjölum. Stórfelld endurnot hljóttast að vísu varla af þeirri birtingu.

Grunnrétturinn til aðgangs að bréfadagbókum stjórnvalda er hinn sami á Íslandi og í Noregi.

Engar takmarkanir hafa verið á endurnotum opinberra upplýsinga í lögum á Íslandi, en sértekjukurfur til Hagstofu, Þjóðskrár og fleiri stofnana hafa leitt af sér slíkar takmarkanir í formi þjónustugjalda. Að gera opinberar stofnanir háðar sértekjum við upplýsingagjöf hefur áhrif á aðgengi að opinberum upplýsingum og mótar viðhorf stofnananna til slíks. Um leið eru stofnanirnar komnar á markað með upplýsingar sem þær hafa einokun á. Þessu mætti breyta, en breytist að því er virðist ekki skv. fyrirbyggjandi frumvarpi.

Vísað er til vefjanna *opnir reikningar* og *opin gögn* á internetinu. Felist sú hugmynd í þessum vefjum sem menn telja að keppa beri að í svokölluðu upplýsingaþjóðfélagi er rétt að menn átti sig á ákveðinni afturför sem það kann að leiða til.

Í opnu borgaralegu þjóðfélagi þar sem lýðræði er í öndvegi, hefur frá því á 18. öld tíðkast í Evrópuríkjum (fyrst með prentfrelsistilskipuninni í Svíþjóð 1766 og yfirlýsingunni um skjalaréttindi manna 1793 í Frakklandi) að tryggja almenningi rétt til þess að glöggva sig á skjölum. Ekki þá sérstaklega meðhöndluðum skjölum eða útgefnum heldur frumritum skjala

í sínu rétta samhengi þannig að rétt mynd fái af málsmeðferð, þýðingu og stöðu málsskjala. Útgáfa skjala á hverfulu rafrænu formi á interneti, þar sem skjölín eru í úrvali eða sett fram á hlutdrægan hátt af stjórnvöldum, er ekki hluti af þessum grundvallarhugmyndum um réttinn til skjala. Opinber skjalasöfn, eða skjalavörslustofnanir eins og Þjóðskjalasafn Íslands og héraðsskjalasöfnin eiga að tryggja aðgengi almennings að opinberum skjölum í réttu samhengi. Til þess fara þau með eftirlitsvald með skjalahaldi stjórnvalda í dagsins önn og með tímanum taka þau öll skjöl hins opinbera til varðveislu og tryggja aðgengi almennings að þeim. Til aðgengis er hafður lestrarsalur, sem reyndar var felldur úr löggjöf um opinber skjalasöfn nr. 77/2014 þrátt fyrir mótmæli héraðsskjalavaraða.

Stafræn afrit koma ekki í staðinn fyrir frumskjöl þegar tryggja á grunnréttindi í borgaralegu lýðræðisþjóðfélagi. Stafræn afrit kunna að létta aðgengi að skjölum og æskilegt að nýta þau til að létta álagi af frumritum sem mikið er sótt í. Skjöl munu ekki hætta að vera á pappír meðan þörf er á öruggu formi til langs tíma undir gjörninga sem skipta máli.

Aðgengi almennings og annarra að reikningum og gögnum hins opinbera er ekki háð vefbirtingu á tilteknum vefjum á netinu. Nöfn þeirra vefja *opin gögn* og *opnir reikningar* gefa ekki góða mynd af upplýsingarétti á Íslandi, geta talist villandi með því að gefa til kynna að annað sé tæpast opið en það sem þar er að finna.

Listi yfir upplýsingar til endurnota

Sú skylda að birta lista á vefsíðu yfir þau gögn sem heimilt er að endurnota upplýsingar úr er kostnaðarsöm og krefjandi skráningarskylda fyrir opinber skjalasöfn. Þau munu ekki standa undir þeirri skyldu við óbreyttar aðstæður.

Miðað við fjárhagslega aðhaldssemi við skjalavörslustofnanir hvað varðar umbúnað, áhöfn og rekstur á undanförnum árum er varla við því að búast að stjórnvöld hafi hug á að þær séu öflugar stofnanir og eru þá e.t.v. ekki mjög fylgjandi því að láta framkvæma það sem þeim er ætlað þ.e. að tryggja aðgengi að skjölum. Rausn stjórnvalda við samkeppnismarkað á sviði upplýsinga birtist hinsvegar glögg í þessu frumvarpi undir merkjum „hagsbóta fyrir samfélagið í heild“. Forsendan fyrir því að hægt sé að gera vel við samkeppnismarkaðinn á þessu sviði, eða samfélagið í heild, er að skjalavarsla hins opinbera sé með besta móti. Það hefur ekki tekist sem best á undanförnum áratugum þrátt fyrir góðan vilja opinberu skjalasafnanna.

Gert er ráð fyrir óverulegum kostnaði fyrir ríkissjóð vegna þessarar lagasetningar. Af því má draga þá ályktun að ekki sé gert ráð fyrir mikilli vinnu við að framfylgja henni. Ef til vill telja þeir sem svo meta að opinber skjöl á Íslandi séu og hafi verið skráð í samræmi við lög og reglur og það kosti litla sem enga fyrirhöfn að setja þau á stafrænt form.

Skjalavarsla hjá stofnunum og embættum hins opinbera lýtur ekki allsstaðar þeim lögboðna aga sem mælt er fyrir um í lögum um opinber skjalasöfn hvað varðar skráningu. Mikilvæg ástæða þess er að opinberu skjalasöfnin hafa ekki fjárhagslegt bolmagn til þess að framfylgja

lögboðnu eftirliti skv. þeim lögum. Staða þeirra í stjórnskipan hins opinbera er einnig ósjálfstæð þannig að beiting refsíákvæða laga um opinber skjalasöfn kemur tæplega til greina. Ónóg mönnun opinberra skjalasafna veldur því einnig að svigrúm er ekkert til aukaskráningar sem hlýst af skyldum sem kveðið er á um í þessu lagafrumvarpi.

Þess ber og að gæta að ætla má að töluvert af rafrænum gögnum stjórnvalda frá fyrri árum sem e.t.v. hefðu hentað til endurnota séu nú glötuð eða í einhverskonar gíslingu úrelts forms. Einnig virðist nokkuð af þessum gögnum hafa lent utangarðs hjá hinu opinbera vegna þess að lögbundin forstöðumannsábyrgð á skjalavörslu var ekki virt og gagnavarsla útvistuð. Merki um þetta má sjá í viðauka skýrslu nefndar um varðveislu tölvugagna sem verða til í stjórnýsslunni 15. júlí 1998.

http://skjalasafn.is/files/docs/Skyrsla_nefndar_um_rafraen_skjol_1998.pdf Þar kemur m.a. fram að of kostnaðarsamt hafi verið að taka saman upplýsingar um gögn í fórum Skýrr hf.

Upplýsingar eru hugtak í frumvarpinu sem verður að skilgreina, þá annaðhvort sérstaklega fyrir þessi lög eða með vísan til annarra, sé það hugtak á annað borð skilgreint einhversstaðar í löggjöf lýðveldisins. Orðið skjal sem er notað í dönsku og sænsku í þessari löggjöf (dokument og databaser/ handlingar) felur fremur í sér þá festu að vera skilgreint fyrir í löggjöfinni. Orðið skjal er skilgreint í lögum um opinber skjalasöfn og ætti að henta ágætlega. Í upplýsingalögum er notað orðið gögn sem um margt er óskilgreint. Upplýsingar eru óhlutbundið hugtak sem sómir sér ekki vel í lagatexta sem á að vera skýr.

Opinber skjalasöfn varðveita skjöl, ekki upplýsingar sem slíkar þótt óhjákvæmilega felist upplýsingar í skjölunum.

Skjöl sem opinberar skjalavörslustofnanir hafa veitt aðgengi að hingað til, án þess að þau hafi verið háð leynd vegna persónuverndar eða annarra lagaskilyrða, hafa verið frjáls notendum til afnota og endurnota. Í reynd er óþarft að ryðja braut endurnotum sem þegar eru fyrir hendi með löggjöf er gildir um opinber skjalasöfn. Frumvarpið virðist talið ganga lengra og leggja auknar skyldur á opinber skjalasöfn.

Krafa í 4. málsgrein 3 greinar frumvarpsins hljóðar svo:

Opinberir aðilar skulu birta lista yfir gögn sem hafa að geyma upplýsingar í þeirra vörslum sem heimilt er að endurnota, svo og þau skilyrði sem endurnot eru bundin. Listinn skal birtur í miðlægri gátt stjórnvalda fyrir opin gögn.

Þessi vinna er kostnaðarsöm og verður tæplega framkvæmanleg, feli þetta í sér aukalega skráningu umfram skráningu er leiðir af framkvæmd upplýsingalaga nr. 140/2012 og laga nr. 77/2014 um opinber skjalasöfn og tengdum reglum um skráningu. Virðist um að ræða lista sem yrði einhverskonar útdráttur úr þeirri skráningu og hefur í för með sér allmikla vinnu fyrir héraðsskjalasöfnin, því þau varðveita á endanum skjöl allra opinberra aðila á sveitarstjórnarstigi í umdæmi sínu.

Til að leysa úr þessu og koma í veg fyrir að þetta verði of þungbært er hægt að orða þetta öðruvísi t.d.: Opinberir aðilar skulu birta yfirlit um hverskonar tegundir skjala er heimilt að endurnota...

Áskilnaður um eitthvað eða skilyrði fyrir notum upplýsinga í skjölum sem ekki er veitt aðgengi að sem undanþága frá leynd er andstætt íslenskum upplýsinga- og skjalarétti. Skv. 5. grein virðist vera gert ráð fyrir slíku.

Opinber skjalasöfn starfa á þeim grundvelli að veita almennt aðgengi að skjölum sem ekki eru skilyrt og háð leynd skv. lögum. Þau hafa hingað til ekki blandað sér í notkun skjala sem aðgengileg hafa verið að lögum eða not upplýsinga úr þeim. Það er fráleitt að leggja á þau að fara að gefa út heimildir fyrir notkun á innihaldi skjala sem frjálst aðgengi er að. Heimildarbeiðnir um notkun slíkra upplýsinga sbr. 7. gr frumvarpsins minna á bænarskrár sem sendar voru einvaldskonungum hinnar fornu stjórnskipunar (l'ancien regime), hluti af stjórnvaldsstíl sem e.t.v. ætti ekki að vera hugnanlegur lýðræðislega kjörnum fulltrúum í borgaralegu samfélagi. Hugsanavillan að nota orðið upplýsingar leiðir til þess að lagafrumvarpið ber með sér anda þvingaðs eftirlitssamfélags.

Frumvarpið er þannig á skjön við starfsemi opinberra skjalasafna og ætti ekki að taka til þeirra.

Miðlæg gátt stjórnvalda er nefnd í þessari grein frumvarpsins. Nánari lög og reglur um þessa gátt vantar og einnig hver ber kostnaðinn af rekstri hennar. Munu opinberir aðilar þurfa að greiða gjöld fyrir birtingu í henni? Hver ber ábyrgð á rekstri hennar? Þetta er óskýrt.

Um snið gagna

Í 9. grein frumvarpsins er kveðið á um snið gagna sem afhent eru á grundvelli laganna. Það er mikilvægt að tryggja sé að fullnægjandi sé að afhenda afrit skjala á pappír. Áhyggjusatlegt má telja að skv. greinargerð virðist ólík framkvæmd geta gilt um afritun skjala og það eigi að mótast í réttarframkvæmd t.d. hjá úrskurðarnefnd um upplýsingamál og dómstólum. Þetta veldur óvissu um kostnað.

Í umsögn Lagráðet um texta sænsku löggjafarinnar

<http://www.regeringen.se/49bb30/contentassets/bd1c728d15be44aa9544efbf4d94b8ab/vidare-utnyttjande-av-information-fran-den-offentliga-forvaltningen> bls. 12 kemur fram að með þeirri skönnunartækni sem nú er fyrir hendi megi ætla að afrit skjala sem afhent eru á pappír skv. upplýsingarétti í Svíþjóð geti talist fullt eins nothæf og á rafrænu formi.

Einkaréttur á opinberum upplýsingum

Að veita heimild um sérleyfi sem varða stafvæðingu menningarverðmæta til allt að tíu ára í 3. mgr. 6. gr. frumvarpsins er varasöm einokunarheimild á opinberum upplýsingum, nýmæli sem skerðir frelsi sem fyrir hendi er. Að 3. mgr. sé ekki háð 2. mgr. þ.e. að hægt sé að veita sérleyfi án þess að það sé í þágu almannahagsmuna er afar óeðlilegt. Enn einkennilegra að

sérleyfi í almannapágu skuli endurmetin a.m.k. á þriggja ára fresti en sérleyfi vegna stafvæðingar (væntanlega digitalization á erlendum málum) menningarverðmæta skuli endurmetin a.m.k. á 10 ára fresti. Þannig ganga hagsmunir stafvæðingaraðila framur almannahagsmunum sem er óviðunandi.

Í 10. grein dönsku laganna „Bann við samningum um einkarétt“ er aðeins gefinn kostur á einkaleyfum í almannapágu, háð kröfu um rökstuðning og um jafnaðarlega endurskoðun á a.m.k. 3 ára fresti og að samningar um slíkt skuli opinberlega aðgengilegir.

Í sænsku löggjöfinni er það sama uppi á teningnum og í dönsku löggjöfinni nema að skjalasöfn, bókasöfn og söfn fá að veita einkarétt við stafræna endurgerð á menningarverðmætum (kulturreсурser), og það er bundið við 10 ár í fyrstu, með endurskoðun á 11. ári og á 7 ára fresti eftir það. Þannig er 10 ára ákvæðið þar takmarkað við þessa tegund stofnana og menningarverðmæti.

Óljóst er hver sá hagsmunaaðili það er hér á landi sem þarfnast þessa ákvæðis frumvarpsins um einkanot upplýsinga til 10 ára.

Lagagreinin í heild er miðuð við viðskiptahagsmuni og skerðir að nokkru notkunarmöguleika sem nú þegar eru fyrir hendi þar sem engar skorður hafa verið í íslenskri löggjöf við endurnotum skjala vegna þess hvernig upplýsingarétti og skjalarétti hefur verið háttað frá því nútímaleg lög voru sett á þeim sviðum (lög um Þjóðskjalasafn 1985 og upplýsingalög 1996). Markaðsvæðing upplýsinga skv. þessu frumvarpi getur þannig bitnað á almennum upplýsingarétti.

Takmörk þessarar greinar mættu a.m.k. vera meira í anda dönsku og sænsku löggjafarinnar.

Gjaldtaka og stjórnsýsla í kringum hana

Í gildi eru gjaldskrár sem komnar eru til ára sinna:

nr. 306/2009 fyrir ljósrit eða afrit sem veitt eru á grundvelli upplýsingalaga nr. 50/1996
nr. 307/2009 fyrir ljósrit eða afrit sem veitt eru á grundvelli stjórnsýslulaga nr. 37/1993

Ekki hefur enn verið sett gjaldskrá af sama toga á grundvelli laga nr. 77/2014 um opinber skjalasöfn.

Þessar gjaldskrár ættu að fullnægja öllum áskilnaði í þessu samhengi séu þær á annað borð settar og endurnýjaðar reglulega.

Nú á að bæta við gjaldskrár á grundvelli þessara nýju laga (sbr. 10. gr.) og fjalla um sama hlutinn, nema nú er farið að auki að heimta prósentuhlutdeild í hagnaði af notkun upplýsinga úr safnkostinum. Opinber skjalasöfn ættu e.t.v. fremur að sinna öðru en fjármálaspekúlasjónum um hagnað af upplýsingum. Einhverskonar stöðumælavarsla í kringum opinberar upplýsingar gengur eiginlega út yfir allt velsæmi. Opinberum

skjalasöfnum og stjórnvöldum hefur hingað til ekki verið ætlað að leigja út opinberar upplýsingar.

Í greinargerðinni er slegið úr og í um þetta og talið að heimild til endurnota verði að meginstefnu veitt án endurgjalds.

11. greinin um rökstuðning og leiðbeiningar er íþyngjandi fyrir starfsemi opinberra skjalasafna og mun kosta nokkurt fé. Kröfur um leiðbeiningar og aðstoð skv. upplýsingalögum og lögum um opinber skjalasöfn sem fyrir eru ættu að nægja.

Að bæta þessum afgreiðsluskyldum upplýsinga úr skjölum við stjórnvaldsskyldur opinberra skjalasafna heitir að æra óstöðugan. Stofnanirnar eru undirmannaðar og neyðast því nú þegar til að vanrækja lögboðnar skyldur sínar vegna fjárskorts. Það er tómmt mál að tala um framkvæmd þessarar löggjafar þar á bæ nema fjármagn fylgi, og það gildir þá um að fjármagna þá þætti í starfseminni sem á að uppfylla skv. lögum um hana og eru forsendur þess að hægt sé að framfylgja þeim aukalegu en óþörfu skráningar- og afgreiðsluskyldum sem þessi löggjöf felur í sér.

Samantekt

Á heildina litið felur löggjöfin í sér upplýsingaskömmun, takmörkun á frelsi sem fyrir er og eykur ekki við þá kosti sem þegar eru fyrir hendi til endurnota opinberra upplýsinga þrátt fyrir fyrirheit þar um í texta hennar.

Það er ljóst að gera þarf fjárhagsmat á áhrifum þessarar löggjafar á héraðsskjalasöfn, þannig að ljóst verði hvaða aukinn kostnað sveitarfélög þurfa að bera vegna hennar. Gott væri að lög um opinber skjalasöfn nr. 77/2014 fengju og slíkt fjárhagsmat.

Lagt er til að farin verði norska leiðin sem getið er um í greinargerð frumvarpsins þ.e. að þessi lög verði ekki sett og látið nægja að vísa til þess upplýsingaréttar sem fyrir hendi er. Með þessum lögum væri aðeins verið að gera einfaldan upplýsingarétt flóknari að óþörfu.

Kópavogi og Selfossi 28. mars 2018

Hrafn Sveinbjarnarson,
héraðsskjalavörður Kópavogs

Þorsteinn Tryggvi Másson
héraðsskjalavörður Héraðsskjalasafni Árnesinga

<https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/european-legislation-reuse-public-sector-information>

<http://www.althingi.is/altext/148/s/0366.html>

<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/HTML/?uri=CELEX:32013L0037&from=EN>

<http://www.regeringen.se/49bb30/contentassets/bd1c728d15be44aa9544efbf4d94b8ab/vidareutnyttjande-av-information-fran-den-offentliga-forvaltningen>

https://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/lag-2010566-om-vidareutnyttjande-av-handlingar_sfs-2010-566

<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:32003L0098&qid=1521819769067>

<http://www.regeringen.se/49bb30/contentassets/bd1c728d15be44aa9544efbf4d94b8ab/vidareutnyttjande-av-information-fran-den-offentliga-forvaltningen>

<http://www.althingi.is/thingstorf/listar-yfir-mal-a-yfirstandandi-thingi/samantektir-um-thingmal/?ltg=148&mnr=264>

Alþingi, nefndasvið
Stjórnskipunar- og eftirlitsnefnd
Austurstræti 8-10
150 Reykjavík

Persónuvernd

Rauðarárstíg 10 105 Reykjavík
sími: 510 9600 bréfasími: 510 9606
netfang: postur@personuvernd.is
veffang: personuvernd.is

Reykjavík, 3. apríl 2018

Tilvísun: 2018030514HSB/–

Efni: Umsögn um frumvarp til laga um endurnot opinberra upplýsinga

Persónuvernd vísar til tölvupósts Stjórnskipunar- og eftirlitsnefndar, dags. 7. mars 2018, þar sem óskað er umsagnar stofnunarinnar um frumvarp til laga um endurnot opinberra upplýsinga (264. mál á 148. löggjafarþingi 2017-2018, þskj. 366).

Með frumvarpinu er innleidd tilskipun Evrópuþingsins og ráðsins 2013/98/ESB frá 26. júní 2013 um breytingu á tilskipun 2003/37/ESB um endurnotkun upplýsinga frá hinu opinbera.

Frumvarpið felur ekki í sér breytingu á gildandi reglum um aðgang að persónuupplýsingum hjá opinberum aðilum. Þá er tekið sérstaklega fram í 1. tölul. 4. gr. frumvarpsins að endurnot opinberra upplýsinga megi ekki brjóta í bága við lög, þ.m.t. ákvæði laga um persónuvernd og meðferð persónuupplýsinga. Í ljósi þessa gerir Persónuvernd ekki athugasemdir við frumvarpið.

F.h. Persónuverndar,

Þórður Sveinsson

Helga Sigríður Þórhallsdóttir

Reykjavík, 28. mars 2018

Nefndarsvið Alþingis
Alþingi
150 Reykjavík

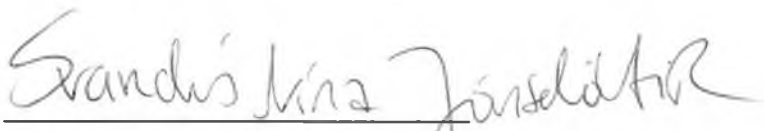
Umsögn um frumvarp til laga um endurnot opinberra upplýsinga, 264. mál.

ReykjavíkurAkademían fagnar þessu frumvarpi til laga um endurnot opinberra upplýsinga. Það er ekki nokkur vafi á því að endurnot upplýsinga varði skýra almannahagsmuni og löngu tímabært að skilgreina endurnot þeirra. ReykjavíkurAkademían fagnar sérstaklega áherslunni á að almenningi sé veittur aðgangur að opinberum upplýsingum á „opnu og véllæsilegu sniði ásamt lýsigögnum“ án þess að þurfa að greiða háar fjárhæðir fyrir sérforrit til að vinna upplýsingarnar. Slíkt aðgengi er alger forsenda þess að upplýsingarnar nýtist fyrirtækjum og einkaaðilum, annars verður úrvinnsla þeirra of kostnaðarsöm.

Það sem ReykjavíkurAkademían gerir athugasemd við er ákvæðið um leyfilega gjaldtöku opinberra stofnana til að tryggja rekstrarlegan grundvöll gagnaskrána. Þó það sé vissulega skiljanlegt að opinberar stofnanir vilji tryggja rekstrarlegan grundvöll gagnaskráa sinna mun aukin gjaldtaka að öllum líkindum verða þrándur í götu frumkvöðla og smáfyrirtækja sem vilja endurnota þau. Það er með öllu óásættanlegt að fjárlitlir frumkvöðlar þurfi að standa straum af hluta þess kostnaðar sem fellur til þegar stofnanir sinna lögbundnu hlutverki sínu.

Að mati ReykjavíkurAkademiunnar væri því lang farsællegast að opinberir hagskýsluaðilar (m.a. Hagstofan og Þjóðskrá) fengju aukið fjármagn til að fylgja verkefninu vel úr garði ef frumvarpið verður að lögum og tryggja þannig rekstrargrundvöll opinna gagnaveita.

Virðingarfyllst,

Svandís Nína Jónsdóttir, framkvæmdastjóri

SAMBAND ÍSLENSKRA SVEITARFÉLAGA

Alþingi
b.t. stjórnskipunar- og eftirlitsnefndar
Austurstræti 8-10
101 Reykjavík

Reykjavík 3. apríl 2018

1804001SA TP
Málalykill: 00.63

Efni: Endurnot opinberra upplýsinga - frumvarp á 264. máli 148. lþ.

Vísað er til tölvupósts frá nefndasviði Alþingis, dags. 7. mars 2018, þar sem ofangreint þingmál er sent til umsagnar hjá Sambandi íslenskra sveitarfélaga.

Almennt

Með frumvarpi þessu er stefnt að innleiðingu á Evróputilskipun um endurnotkun upplýsinga frá hinu opinbera. Frumvarpið stefnir að breytingu á eldri skipan sem komið var á með breytingu á þágildandi upplýsingalögum nr. 50/1996. Við setningu nýrra upplýsingalaga árið 2012 voru ákvæði um endurnot opinberra upplýsinga tekin inn í VII. kafla laganna, sbr. 28.-32. gr. laga nr. 140/2012.

Með fyrirbyggjandi frumvarpi er að flestu leyti mælt ítarlegar fyrir um endurnot opinberra upplýsinga en gert er í gildandi lögum. Tekið er af skarið um, sbr. 3. gr. frv., að til staðar sé sjálfstæður réttur til til endurnota opinberra upplýsinga. Um skýringu og túlkun þessa réttar fer eftir almennum lögskýringaraðferðum, þar á meðal á grundvelli þess markmiðsákvæðis sem sett er fram í 1. gr. frumvarpsins.

Eðlilegt er að mælt sé fyrir um þennan rétt í sérstökum lögum aðgreindum frá upplýsingalögum. Sambandið benti enda á það í umsögn sinni um frumvarpsdrög þau sem síðar urðu að upplýsingalögum nr. 140/2012, að sjónarmið að baki endurnýtingu opinberra upplýsinga væru af öðrum toga en þau sem einkum ráða skýringu á upplýsingalögum, m.a. að aðgangsrétti almennings væri ætlað að veita stjórnvöldum málefnalegt aðhald.

Sjónarmið um skýrleika lagaákvæða

Samhliða færslu ákvæða í sjálfstæð lög eru í frumvarpinu lagt til að gildissvið þeirra verði útvíkkað þannig að réttur til endurnota nái einnig til opinberra upplýsinga hjá söfnum, bókasöfnum og skjalasöfnum. Þessi útvíkkun er í samræmi við tilskipun 2013/37/ESB og gerir sambandið út af fyrir sig ekki athugasemd við breytinguna.

Á hinn bóginn er bent á að breytt lagaákvæði þurfa að vera nægjanlega skýr til þess að ekki komi upp óvissa við framkvæmd þeirra. Í samráðsferli vegna frumvarpsins kom Borgarskjalasafn Reykjavíkur á framfæri rökstuddum ábendingum um að nokkuð skorti á þennan skýrleika hvað varðar gildissvið nýrra reglna gagnvart sveitarstjórnarstiginu. Héraðsskjalasafn Austfirðinga var einnig með athugasemdir í þessa veru eins og rakið er í greinargerð með frumvarpinu.

Samband íslenskra sveitarfélaga tekur undir þessar ábendingar Borgarskjalasafns og fer þess á leit að stjórnskipunar- og eftirlitsnefnd skoði sérstaklega við sína umfjöllun

hvernig unnt sé að gera lagaákvæðin skýrari um það hvaða starfsemi og aðilar á sveitarstjórnarstigi falli undir skyldur frumvarpsins, verði það að lögum.

Álitaefni af þessu tagi hafa áður komið til kasta stjórnskipunar- og eftirlitsnefndar m.a. varðandi það hvort Lánasjóður sveitarfélaga ætti að falla undir þau ákvæði sem lögfest voru með upplýsingalögum nr. 140/2012. Hliðstæðar spurningar hafa einnig vaknað við framkvæmd laga nr. 77/2014, um opinber skjalasöfn, eins og Borgarskjalasafn benti á í samráðsferlinu og vikið er að í greinargerð með frumvarpinu. Ennfremur má nefna að í úrskurðafamkvæmd hefur reynt á hvort samtök sveitarfélaga (þar með talið Samband íslenskra sveitarfélaga) féllu undir skilgreiningar skv. 2. gr. upplýsingalaga. Þar sem fyrirbyggjandi frumvarp skilgreinir gildissvið með öðrum hætti en upplýsingalög er fyllsta ástæða til þess að stjórnskipunar- og eftirlitsnefnd greini hvort og þá með hvaða hætti heimfæra má ólík tilvik undir 2. gr. frumvarpsins, verði það óbreytt að lögum.

Sambandið vekur einnig athygli á að það samrýmist ekki vel meginreglum um sjálfstjórn sveitarfélaga að ráðherra mæli fyrir um það í reglugerð að starfsemi aðila sem starfar á sveitarstjórnarstigi skuli falla undir þær skyldur sem áformað er að innleiða með frumvarpinu, sbr. 4. mgr. 2. gr. þess. Hvað það varðar er m.a. vísað til 4. gr. Evrópusáttmála um sjálfstjórn sveitarfélaga og 3. gr. sveitarstjórnarlaga nr. 138/2011.

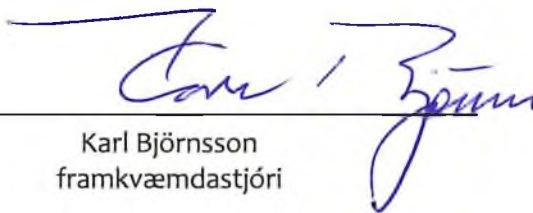
Samantekt

Sambandið telur jákvætt að auka endurnot opinberra upplýsinga til hagsbóta fyrir samfélagið í heild og styður því í megindráttum að fyrirbyggjandi frumvarp verði að lögum.

Á hinn bóginn er kallað eftir því að stjórnskipunar- og eftirlitsnefnd tryggi að gildissvið laganna gagnvart aðilum á sveitarstjórnarstigi verði afmarkað með eins skýrum hætti og kostur er og að í því efni verði gætt að meginreglum um sjálfstjórn sveitarfélaga.

Virðingarfyllt

SAMBAND ÍSLENSKRA SVEITARFÉLAGA

Karl Björnsson
framkvæmdastjóri

28. mars 2018

1803023

Nefndasvið Alþingis
nefndasvið@althingi.is
Austurstræti 8-10
101 Reykjavík

Efni: Umsögn Seðlabanka Íslands um frumvarp til laga um endurnot opinberra upplýsinga, 264. mál

Vísað er til tölvupósts dags. 7. mars sl. þar sem stjórnskipunar- og eftirlitsnefnd Alþingis veitti Seðlabanka Íslands kost á að veita umsögn um frumvarp til laga um endurnot opinberra upplýsinga, 264. mál.

Seðlabanki Íslands gerir athugasemdir við þá fyrirætlun að VII. kafli upplýsingalaga nr. 140/2012 verði felldur úr gildi og að ákvæði hans verði færð í sérstök lög. Að mati Seðlabankans fer betur á því að ákvæði um endurnot opinberra upplýsinga verði áfram í sér kafla í upplýsingalögum frekar en að um þau verði sett sérstök lög. Seðlabankinn telur ástæðu þess að ekki hefur verið meira um endurnot en raun ber vitni einkum þá að ákvæðin um þau bæta litlu við önnur ákvæði upplýsingalaga. Þá telur Seðlabankinn að með setningu sérstakra laga verði ákvæðin um endurnot hvorki skýrari né einfaldari fyrir einkaaðila, heldur muni þeim þvert á móti reynast erfiðara að átta sig á lagaumhverfinu þegar skoða þarf fleiri en einn lagabálk. Seðlabankinn telur því að setning nýrra laga sé ónauðsynleg til þess að ná markmiðunum sem að er stefnt.

Fyrir skoðun Seðlabankans eru þessar ástæður:

- Verði frumvarpið samþykkt mun réttur almennings til endurnota opinberra upplýsinga áfram byggja á upplýsingalögum, sbr. orðalag 1. mgr. 3. gr. í frumvarpinu. Til að einkaaðilar átti sig á réttarstöðu sinni þurfa þeir því annars vegar að skoða upplýsingalög og hins vegar ný lög um endurnot. Að mati Seðlabankans eykur þetta flækjustig fyrir þessa aðila.
- Seðlabankinn fær ekki séð að gerðar séu efnislegar breytingar á gildandi fyrirkomulagi sem réttlæta setningu nýrra laga um endurnot. Markmiðið er hið sama, gildissviðið tekur litlum breytingum og skilyrðin eru sambærileg svo dæmi séu tekin. Það er helst að ákvæði 10. og 12. gr. frumvarpsins um gjalddöku

annars vegar og kærheimild hins vegar feli í sér efnisbreytingar. Þessar breytingar má vel færa inn í VII. kafla upplýsingalaga.

- Samkvæmt 12. gr. frumvarpsins, sbr. einnig 2. mgr. 8. gr. frumvarpsins, sker úrskurðarnefnd um upplýsingamál úr um ágreining um endurnot upplýsinga, en um nefndina (heimildir, skipun, málsmeðferð o.s.frv.) gildir V. kafli upplýsingalaga. Í því ljósi færi betur á því að hafa ákvæði um endurnot í upplýsingalögum þótt skilyrðin og málsmeðferðin séu e.t.v. ekki eins að öllu leyti.

Seðlabankinn hefur eina efnislega athugasemd er snýr að niðurlagi 4. mgr. 3. gr. frumvarpsins, en þar segir að listi yfir gögn skuli birtur í miðlægri gátt stjórnvalda fyrir opin gögn. Í athugasemdum við 3. gr. í greinargerð með frumvarpinu segir svo að þetta sameiginlega vefsvæði sé aðgengilegt á vefslóðinni www.opingogn.is. Á heimasíðu sinni (www.seðlabanki.is) birtir Seðlabankinn ýmsar upplýsingar sem heimilt er að endurnota, s.s. upplýsingar um verðbólgu, vexti, gengi, seðla og myntir. Í tilviki Seðlabankans - og eflaust fleiri opinberra aðila - felur ný útfærsla birtingar upplýsinga því í sér óhagræði og villuhættu. Að mati Seðlabankans vantar frekari skýringar í frumvarpið á því fyrirkomulagi sem ætlunin er að viðhafa, þ.e. hver ber ábyrgð á því að listar yfir gögn séu birtir í miðlægri gátt, hver færir listana inn í þessa miðlægu gátt, hver ber ábyrgð á því að birtir listar séu efnislega réttir o.s.frv. Þá telur Seðlabankinn ástæðu til að íhuga, með tilliti til orðalags í endurnotatilskipuninni, hvort gerðar séu of íþyngjandi kröfur til opinberra aðila með *skyldu* til að birta lista yfir gögn til endurnota í miðlægri gátt. Að lokum er Seðlabankinn þeirrar skoðunar að ef til þess kemur að opinberum aðilum verði gert skylt að birta lista yfir upplýsingar til endurnota á tveimur stöðum - eins og í tilviki bankans, sbr. ofangreint - þurfi að kveða á um það í frumvarpinu að ef til misræmis komi milli upplýsinga sem birtar eru á heimasíðu viðkomandi opinbers aðila og þeirra upplýsinga sem birtar eru á www.opingogn.is, gildi þær upplýsingar sem birtar eru á heimasíðu viðkomandi aðila. Samandregið er það mat Seðlabankans að eðlilegt væri að *heimila* opinberum aðilum að birta upplýsingarnar með þeim hætti sem þeir telja best og öruggast hverju sinni.

Virðingarfyllst,
SEÐLABANKI ÍSLANDS

Arnór Sighvatsson
aðstoðarseðlabankastjóri

Ragnar Áni Sigurðarson
staðgengill aðallögfræðings

Alþingi
Kirkjustræti
150 Reykjavík

Reykjavík, 26. mars 2018

Tilvísun ÞÍ: 2018031108/3.0

Efni: Umsögn um frumvarp til laga um endurnot opinberra upplýsinga

Þjóðskrá Íslands hefur kynnt sér efni frumvarps til laga um endurnot opinberra upplýsinga og vill koma eftirfarandi athugasemdum á framfæri.

Í 3. gr. frumvarpsins er gert ráð fyrir því að opinberir aðilar skuli birta lista yfir gögn sem heimilt er að endurnota í miðlægri gátt stjórnvalda fyrir opin gögn. Við lestur ákvæðisins vaknar sú spurning af hverju ekki er gengið skrefinu lengra og hreinlega kveðið á um að gögnin skuli birta í stað þess að kveða á um að birta skuli lista yfir gögnin. Séu gögn tiltekin á listanum má væntanlega ganga að því vísu að þau megi nálgast og endurnota, sbr. „*Opinberir aðilar geta ákveðið að gera upplýsingar í vörslum þeirra aðgengilegar til endurnota án þess að fyrir liggi sérstök beiðni að uppfylltum almennum skilyrðum 4. gr.*“. Þá þarf enga beiðni og enga afgreiðslu á beiðni. Því virðist birting listans vera auka þrep eða hindrun fyrir þann sem óskar eftir að nálgast gögnin og ekki til þess fallið að auka skilvirkni í stjórnsýslunni.

Í athugasemdum við 4. mgr. 3. gr. frumvarpsins er fjallað um hvernig staðið er að birtingu gagna opinberra aðila og er tekið fram að tilvísun til sameiginlegs vefsvæðis stjórnvalda um opin gögn sem nú er aðgengilegt á vefslóðinni <https://opingogn.is> myndi teljast uppfylla áskilnað ákvæðisins. Þjóðskrá Íslands telur að sterkar mætti kveða að orði í ákvæðinu sjálfu um skyldu til að birta listann og gögnin í miðlægri gátt og telur mikilvægt að tryggja betur rekstrargrundvöll gáttarinnar „*Opin gögn*“ sem fjallað er um í inngangi frumvarpsins.

Með hliðsjón af því sem að ofan segir leggur Þjóðskrá Íslands til að 4. mgr. 3. gr. verði breytt á þá leið að opinberum aðilum verði gert skylt að birta þau gögn í þeirra vörslum sem heimilt er að endurnota og að tiltekið verði að með miðlægri gátt stjórnvalda fyrir opin gögn sé átt við miðlægt vefsvæði fyrir opin gögn á Ísland.is.

Í frumvarpinu verður vart við nokkurt ósamræmi varðandi hvort alltaf þurfi að senda inn beiðni til þess að mega endurnota gögn. Í 3. gr. segir „*Opinberir aðilar geta ákveðið að gera upplýsingar í vörslum þeirra aðgengilegar til endurnota án þess að fyrir liggi sérstök beiðni að uppfylltum almennum skilyrðum 4. gr.*“. Hér ætti ekki að vera þörf á að senda inn beiðni ef gögnin eru á opingogn.is og sá sem ætlar að (endur)nota þau er sáttur við þá skilmála eða skilyrði sem þar koma fram.

Í 7. gr. segir hins vegar „*Sá sem vill nýta rétt sinn til endurnota opinberra upplýsinga*

skv. 3. gr. skal beina beiðni þess efnis til þess opinbera aðila sem hefur þær í vörslum sínum eða ber lögum samkvæmt ábyrgð á færslu og vinnslu þeirra í skrá.“ Hér virðist gert ráð fyrir að senda eigi inn beiðni, sem er alls ekki í takt við anda opinna gagna.

Mikilvægt er að tryggja að ekki sé verið að auka álag með því að senda stjórnvöldum beiðnir að óþörfu, með tilheyrandi kostnaði fyrir alla.

F.h. Þjóðskrár Íslands

Astríður Jóhannesdóttir
Sviðsstjóri